

Język polski: KLASA I Br p – Zadanie 12 – 25.05.2020

Temat: Relacje międzyludzkie w komedii Moliera *Skąpiec*.

Nauczyciel: Anna Bielenda (anjabelenda@gmail.com)

1. Proszę zastanowić się nad pytaniem postawionym we wstępie do tematu –podręcznik str. 144 (lub skan).
2. Proszę przeczytać notkę o Molierze i zapisać 2-3 zdania w zeszycie.
3. Proszę w miarę możliwości obejrzeć film lub spektakl teatralny „Skąpiec”.
4. Proszę przeczytać fragmenty sztuki teatralnej *Skąpiec* –podręcznik str. 144 (lub skan).
5. Proszę zapisać w zeszycie definicję i cechy komedii jako gatunku literackiego.
6. Proszę odpowiedzieć krótko na zadania 1-9 zamieszczone pod tekstem (ma być forma notatki)
7. Zadanie 9 –proszę napisać dłuższą wypowiedź, ale tylko samodzielnie. Plagiat nie będzie przyjmowany.
8. Proszę wykonać zadania w zeszycie.

Miłość i inwestycje

Relacje międzyludzkie w komedii Moliera

NA POCZĄTEK

Kiedy pieniądze mogą stać się przeszkodą dla miłości?

O UTWORZE

Akcja utworu rozgrywa się w XVII w. w Paryżu. Tytułowy skąpiec to Harpagon, paryski mieszczanin, chorobliwie przywiązany do swojego majątku. Ma dwoje dorosłych dzieci: Elizę i Kleanta. Eliza jest zakochana z wzajemnością w Walerym, zarządcy zatrudnionym przez jej ojca. Z kolei Kleant kocha ubogą Mariannę. Jednak Harpagon ma wobec swoich potomków zupełnie inne plany małżeńskie. Córkę chce wydać za bogatego, pięćdziesięcioletniego Anzelma, a Kleantowi przeznacza na żonę zamożną wdowę. Sam zaś planuje się ożenić z Marianną, gdyż sądzi, że nie narazi go ona na zbyt duże wydatki.

LEKTURA
OBOWIĄZKOWA

Molier

Skąpiec (fragmenty)

Akt V

SCENA SZÓSTA

*Jak wpłynąć
na skąpca?*

KLEANT

Nie dręcz się, ojcze, i nie oskarżaj nikogo. Mam pewne poszlaki w twojej sprawie: przychodzę ci powiedzieć, że jeżeli się zgodzisz, abym zaślubił Mariannę, otrzymasz pieniądze z powrotem.

HARPAGON

Gdzie są?

KLEANT

Nie miej o to najmniejszej obawy, są w bezpiecznym miejscu; wszystko zależy tylko ode

Molier (1622-1673)

Naprawdę nazywał się Jean Baptiste Poquelin [czyt.: żan batist poklę]. Uznaje się go za największego francuskiego komediopisarza. Był także aktorem i dyrektorem teatru. Napisał ok. 30 sztuk, m.in. *Szkolę żon*, *Świętoszka*, *Skąpca*, *Chorego z urojenia*. W utworach przedstawiał krytyczny obraz społeczeństwa francuskiego i ośmieszał ludzkie wady, takie jak zaktamanie, chciwość, niewiedza.

mnie. Pozostaje ojcu zdecydować się, co wybierasz: oddać mi Mariannę czy stracić szkatułkę?

Jak wpłynąć na skąpca?

HARPAGON

Nic nie ruszono?

KLEANT

Ani szeląga¹. Chciej powiedzieć, czy jest twoim zamiarem przystać na to małżeństwo i dołączyć twoje zezwolenie do zgody matki, zostawiającej córce swobodę wyboru?

MARIANNA

do Kleanta

Ale panu jeszcze nie wiadomo, że to pozwolenie dzisiaj nie wystarczy, i że niebo, (*wskazując Walerego*) wraz z bratem mym, który tu stoi przed tobą, oddało mi ojca, (*wskazując na Anzelma*) od którego zależy dziś moja ręka.

Odzyskanie ojca

ANZELM

Niebo, moje dzieci, nie wraca mnie wam po to, abym się miał sprzeciwiać waszym pragnieniom. Panie Harpagonie, domyślasz się zapewne, że wybór młodej osoby skieruje się raczej do syna niż do ojca. Et, nie każ sobie tłumaczyć tego, co nie jest zbyt przyjemnie słyszeć, i zgódź się, jak ja się godzę, na te oba małżeństwa.

HARPAGON

Abym mógł zebrać myśli, trzeba by mi ujrzeć wprzód moją szkatułkę.

KLEANT

Ujrzysz ją, ojczy, zdrową i nietkniętą.

HARPAGON

Nie mam pieniędzy na wyposażenie dzieci.

ANZELM

Dobrze więc; znajdę je za pana; niech cię o to głowa nie boli.

HARPAGON

Zobowiązujesz się ponieść wszystkie koszty?

Szczęście zakochanych i szczęście skąpca

¹ Szeląg – srebrna moneta używana we Francji w XVII w.

*Szczęście
zakochanych
i szczęście
skąpca*

ANZELM

Ależ dobrze, owszem. No, czyś zadowolony?

HARPAGON

Dobrze, ale pod warunkiem, że na wesele sprawisz mi nowe ubranie.

ANZELM

Zgoda. Chodźmyż tedy cieszyć się radością, którą nam ten szczęśny² dzień przynosi.

KOMISARZ

Hola, panowie, hola! Za pozwoleniem, jeśli łaska. Któż mi zapłaci za protokół?

HARPAGON

Nic nam już po protokole.

KOMISARZ

Dobrze, ale ja nie mam wcale ochoty pracować za darmo.

HARPAGON

wskazując Jakuba

Jako zapłatę masz pan tu, ot, tego; możesz go pan powiesić.

JAKUB

Boże miłosierny! Jakże więc trzeba czynić? Za prawdę biją kijem, za kłamstwo chcą wieszać!

ANZELM

Mości Harpagonie, chciej mu przebaczyć to oszczerstwo.

HARPAGON

Zapłacisz komisarza³?

ANZELM

Niech i tak będzie. A teraz pójdźmy podzielić się tym niespodzianym⁴ szczęściem z waszą matką.

HARPAGON

A ja pójdę uściskać kochaną szkatułkę.

² Szczęśny - szczęśliwy.

³ Zapłacić komisarza - zapłacić komisarzowi.

⁴ Niespodziane - niespodziewane, zaskakujące.

Przełożył Tadeusz Żeleński (Boy)

WAŻNA WIADOMOŚĆ

Komedia jest jednym z gatunków dramatycznych. Jej główne cechy to:

- pogodny nastrój, tematyka ukazana w zabawny sposób;
- najczęściej żywa akcja;
- szczęśliwe zakończenie, pomyślne dla głównych bohaterów.

Autorzy komedii stosują środki mające rozbawić widza. Należą do nich komizm językowy, komizm postaci i komizm sytuacyjny (zob. s. 87 podręcznika).

PO PRZECZYTANIU**☰ Czytanie ze zrozumieniem**

1. Wymień postacie występujące we fragmencie sztuki.
2. W jaki sposób Kleant chce przekonać ojca, aby zgodził się na jego małżeństwo z Marianną?
3. Kim jest Anzelm?
4. O co Anzelm prosi Harpagona?

🕒 Ukryte w tekście

5. O jakich cechach charakteru świadczą wypowiedzi i zachowanie Harpagona? Zwróć uwagę na następujące zagadnienia:
  - czym najbardziej się martwi,
  - na czym najbardziej mu zależy, gdy rozmawia o przyszłości swoich dzieci,
  - jakie zobowiązania stara się wymóc na Anzelmie,
  - co jest przedmiotem jego miłości,
  - w jaki sposób mówi o tym, czego najbardziej pragnie.
6. Jakimi wartościami kierują się pozostali bohaterowie? W jaki sposób odnoszą się do pieniędzy?

👉 Język i styl

7. Które wypowiedzi bohaterów mogą rozśmieszyć odbiorcę? Dlaczego?

🔍 Poszukaj

8. Podaj trzy synonimy słowa *skąpiec*. W razie trudności skorzystaj ze słownika wyrazów bliskoznacznych.

💬 Twoja wypowiedź

9. Napisz, co różni człowieka oszczędnego od skąpego. Odwołaj się do przykładów z życia.